

RP 86/2001 rd

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av Europarådets civilrättsliga konvention om korruption och med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen antar den civilrättsliga konventionen om korruption som upprättades i Strasbourg den 4 november 1999 inom ramen för Europarådet. Konventionen är ett försök att med civilrättsliga medel påverka kampen mot korruption, särskilt genom att garantera rätt till ersättning för dem som lidit skada till följd av korruption.

Gällande finsk lag uppfyller de krav som

konventionen ställer på konventionsstaterna. I denna proposition föreslås därför ingen ändring av den gällande lagstiftningen.

I propositionen ingår ett förslag till lag om ikraftträdande av de konventionsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen. För att konventionen skall träda i kraft krävs ratifikation eller godkännande av 14 stater. Lagen avses att träda i kraft vid samma tidpunkt som konventionen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis.....	3
2.2. ER:s civilrättsliga konvention om korruption	4
2.3. Bedömning av nuläget	4
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	4
4. Propositionens verkningar	5
5. Beredningen av propositionen	5
DETALJMOTIVERING.....	6
1. Konventionens lagstiftningsmässiga krav och lagstiftningen i Finland.....	6
1.1. Konventionens syfte.....	6
1.2. Skadestånd.....	6
1.3. Ogiltighet av avtal.....	8
1.4. Skydd för arbetstagare.....	8
1.5. Redovisning och revision.....	9
1.6. Inhämtande av bevis och interimistiska åtgärder.....	9
1.7. Internationellt samarbete och övervakning av verkställigheten	9
1.8. Slutbestämmelser	10
2. Lagförslag.....	10
3. Ikraftträdande.....	10
4. Behovet av riksdagens samtycke	11
LAGFÖRSLAGEN.....	12
om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europarådets civilrättsliga konvention om korruption	12
BILAGA.....	13
FÖRDRAGSTEXTER.....	13

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Finland undertecknade den konvention om civilrättslig korruption (Civil Law Convention on Corruption, ETS nr 174) som antogs av Europarådet (ER) i Strasbourg den 4 november 1999. Konventionen vill kämpa mot korruption med civilrättsliga medel, särskilt genom att ålägga konventionsparterna att tillse att de i sin lagstiftning säkerställer att den som lidit skada till följd av korruption får rätt till full ersättning för den skada som han eller hon har lidit.

Den civilrättsliga konventionen är en del av det handlingsprogram mot korruption som ER antog i november 1996. I enlighet med detta program har ER tidigare, den 4 november 1998, antagit en straffrättslig konvention mot korruption, vilken undertecknades av Finland i januari 1999. Tills vidare har ingendera konventionen trätt i kraft internationellt och Finland har inte ännu vare sig ratificerat eller godkänt dem.

Enligt den straffrättsliga konventionen skall konventionsstaterna bl.a. straffbelägga s.k. aktiv och passiv korruption som riktar sig till följande personer: nationella tjänstemän och ledamöter av det nationella parlamentet, utländska tjänstemän, ledamöter av andra staters parlament, tjänstemän i internationella organisationer, ledamöter av internationella parlamentariska församlingar samt domare och tjänsteinnehavare vid internationella domstolar. Enligt konventionen skall också korruption inom den privata sektorn straffbeläggas.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

I Finland finns ingen civilrättslig lagstiftning om uttryckligen korruption. Skadeståndslagen (412/1974) och de allmänna skadeståndsprinciper som etablerats i rättspraxis tillämpas på ersättning av skador som följer av korruption. Skadeståndslagen gäller inte

skadeståndsansvar som följer av avtal eller annan lag, om inte det har bestämts annorlunda.

Enligt 2 kap. 1 § skadeståndslagen är uppsåtlighet eller oaktsamhet hos skadevällaren ett villkor för att skadeståndsansvar skall uppstå. I lagens 3 kap. bestäms om sådant, av oaktsamhet oberoende skadeståndsansvar som arbetsgivare och offentliga samfund har för skada som en arbetstagare eller tjänsteman förorsakar.

Uträkningen av skadebeloppet kan anses utgå från principen om s.k. full ersättning. Enligt 5 kap. 1 § omfattar ersättningen i regel endast gottgörelse för person- och sakskadorna. Också sådan ekonomisk skada som inte står i samband med person- eller sakskada kan dock ersättas bl.a. om skadan förorsakats genom straffbelagd handling eller vid myndighetsutövning. I avtalsförhållanden är det däremot regel att ekonomisk skada skall ersättas.

Bestämmelserna om personskador skall enligt 5 kap. 6 § tillämpas även på ersättning för lidande som förorsakats genom brott mot frihet, ära eller hemfrid eller annat dylikt brott.

Om den skadelidande har medverkat till skadan kan skadeståndet enligt 6 kap. 1 § jämkas efter vad som befinnes skäligt. Enligt 6 kap. 2 § skall skada som förorsakats av två eller flera ersättas solidariskt.

Enligt 7 kap. 2 § skall skadestånd sökas inom tio år från det att skadan inträffade, om inte kortare preskriptionstid har bestämts.

Om rättshandlingars ogiltighet och om jämkning föreskrivs i 3 kap. lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/1929, rättshandlingslagen). Enligt 33 § är en rättshandling ogiltig om åberopandet av den "skulle strida mot tro och heder". Enligt den allmänna klausulen i 36 § kan ett villkor i en rättshandling jämkas eller lämnas utan avseende om villkoret är oskäligt eller om dess tillämpning skulle leda till oskälighet. På basis av en prövning av hela rättshandlingens innehåll kan även andra delar av avtalet jämkas eller lämnas utan avseende.

2.2. ER:s civilrättsliga konvention om korruption

Konventionens huvudsakliga innehåll

Enligt artikel 3.1 i konventionen skall en konventionsstat i sin lagstiftning bestämma att den som lidit skada till följd av korruption har rätt att inleda åtgärder för att erhålla full ersättning för sådan skada. Enligt punkt 2 kan skadeståndet gälla materiella skador, inkomstförluster och immateriella skador.

Enligt artikel 4.1 förutsätter skadeståndsskyldigheten att svaranden har gjort sig skyldig till eller tillåtit korruption eller att han eller hon har underlåtit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra korruption. Dessutom förutsätts det att käranden har lidit skada som har ett orsakssamband med korruption. Om de som gjort sig skyldiga till en och samma korruption är flera skall dessa, enligt punkt 2, svara solidariskt för skadan. Enligt artikel 5 skall staten och andra offentliga samfund svara för skada som förorsakas av att deras tjänstemän gör sig skyldiga till korruption i tjänsten. Enligt artikel 6 kan skadeståndet nedsättas eller förvägras om käranden har medverkat till uppkomsten av skadan.

Enligt artikel 7 i konventionen får den föreskrivna preskriptionstiden för väckande av talan inte understiga tre år räknat från det att den skadelidande fått kännedom om eller skäligen borde ha fått kännedom om skadan eller korruptionen och om den ansvariges identitet. En preskriptionstid på minst tio år som är oberoende av de nämnda villkoren får dock bestämmas för väckande av skadeståndstalan. Denna preskriptionstid börjar löpa då korruptionen inträffar.

Enligt artikel 8.1 skall en konventionsstat föreskriva i sin nationella lagstiftning att ett avtal som inbegriper korruption är ogiltigt. Alla avtalsparter som i sitt handlande påverkats av korruption skall enligt punkt 2 ha rätt att kräva att avtalet förklaras ogiltigt.

I konventionen ingår också en bestämmelse om skydd för arbetstagare mot ogrundade påföljder i situationer där de anmält misstänkt korruption (artikel 9) samt allmänna bestämmelser om redovisning och revision (artikel 10), inhämtande av bevis (artikel 11) och interimistiska åtgärder (artikel 12).

Nationellt genomförande av konventionen

Bestämmelserna i ER:s civilrättsliga konvention om korruption gäller parterna i konventionen, dvs. konventionsstaterna. Bestämmelserna är inte som sådana tillämpliga på enskilda korruptionsfall, utan de förpliktar konventionsstaterna att tillse att principer och regler som är förenliga med konventionen skall uttryckas i respektive stats rättsordning.

Enligt punkt 23 i den förklarande rapporten till konventionen kan konventionsstaterna beakta sina nationella särdrag då konventionen sätts i kraft. Ikraftsättandet förutsätter t.ex. inte att en konventionsstat skriver in konventionsenliga bestämmelser i sin egen lagstiftning om lagen i den konventionsstaten redan motsvarar konventionen till sitt innehåll.

I punkt 24 i rapporten påpekas särskilt att en konventionsstat som redan uppfyller de krav som uppställs i konventionen inte behöver vidta ytterligare åtgärder för att genomföra konventionen.

2.3. Bedömning av nuläget

Även om ingen uttrycklig civil- eller processrättslig korruptionslagstiftning finns i Finland motsvarar gällande finsk lag till sitt innehåll bestämmelserna i konventionen och uppfyller de krav som konventionsstaterna åläggs i den.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att ER:s civilrättsliga konvention om korruption skall träda i kraft i Finland samtidigt som den träder i kraft internationellt. Konventionens viktigaste syfte är större enhetlighet i ER-staternas civilrättsliga lagstiftning i kampen mot korruption. Inga ändringar föreslås i gällande finsk lagstiftning eftersom vår lagstiftning redan i dagens läge uppfyller de krav som konventionen uppställer för konventionsstaterna.

Konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Därför föreslås det att en s.k. blankettlag stiftas,

enligt vilken de konventionsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen blir tillämplig nationell rätt som sådana.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har inga omedelbara verkningar på vare sig organisation eller finanser.

5. Beredningen av propositionen

Förslaget till denna regeringsproposition har beretts som tjänsteuppdrag vid justitiedepartementet. I november 2000 inbegärdes utlåtanden av elva myndigheter och samfund. Remissinstanserna hade inget att anmärka mot förslaget.

DETALJMOTIVERING

1. Konventionens lagstiftningsmässiga krav och lagstiftningen i Finland

1.1. Konventionens syfte

Konventionens syfte fastställs i *artikel 1*. Enligt detta skall parterna i sin lagstiftning säkerställa effektiva rättsskyddsmedel för fysiska och juridiska personer som blivit lidande till följd av korruption. Bland dessa rättsmedel omnämner artikeln särskilt rätten till ersättning för skada till följd av korruption.

Enligt *artikel 2* avses med korruption erbjudande, begärande, lämnande eller godtagande av sådan muta eller annan otillbörlig förmån som påverkar mottagaren i utförandet av dennes uppdrag. Enligt punkt 31 i den förklarande rapporten till konventionen behöver konventionsstaterna inte ta in en definition enligt artikeln i sin lagstiftning. Artikeln avser främst att endast klarlägga det korruptionsbegrepp som används i konventionen.

Bestämmelserna om mutbrott i strafflagen omfattar de korruptionsfall som avses med konventionens definition av korruption. S.k. aktiv korruption av tjänsteman kriminaliseras i 16 kap. 13 och 14 § strafflagen. Bestämmelserna om straff för s.k. passiv korruption av tjänsteman ingår i 40 kap. 2 och 3 § strafflagen. I 30 kap. 7 § strafflagen bestäms dessutom om givande av muta i näringsverksamhet och i 30 kap. 8 § om tagande av muta i näringsverksamhet.

1.2. Skadestånd

Enligt artikel 3 i konventionen skall den som lidit skada ha rätt att väcka talan för att erhålla full ersättning för skada som han eller hon har lidit. Den ersättning som artikeln avser kan gälla gottgörelse för materiell skada. Förutom direkt materiell skada kan det enligt artikeln också bli fråga om ersättning för förlust av inkomst eller förtjänst i form av indirekt materiell skada.

Enligt 5 kap. 1 § skadeståndslagen skall ekonomisk skada som inte står i samband med person- eller sakskada i regel ersättas

endast om skadan har förorsakats genom straffbelagd handling eller vid myndighetsutövning. Skadeståndslagen gäller inte avtalsförhållanden. I dessa fall är det regel att ekonomisk skada ersätts. Skadeståndslagen åsidosätts också av speciallagar.

Eftersom de gärningar som omfattas av konventionens definition av korruption straffbeläggs i 16, 30 och 40 kap. strafflagen, är de ekonomiska skador som följer av dessa gärningar sådana som skall ersättas med stöd av 5 kap. 1 § skadeståndslagen.

Enligt artikeln kan ersättningen utöver materiella skador också gälla ("may cover") immateriella skador ("non-pecuniary loss"). I punkt 38 i den förklarande rapporten till konventionen anges konkurrerande företags förlust av rykte som det allmännaste exemplet på sådan immateriell skada som artikeln avser. Enligt punkt 38 kan sådan skada ersättas antingen med pengar eller genom att t.ex. publicera domen på svarandens bekostnad.

I punkt 39 i den förklarande rapporten påpekas att konventionsstaterna får besluta vilka immateriella skador som skall ersättas enligt den nationella lagstiftningen. Konventionsstaterna får också besluta hur en sådan skada skall ersättas. Om det enligt en konventionsstats lagstiftning endast skall bli fråga om ersättning för immateriell skada till följd av förlust av rykte, anses det att konventionsstaten har uppfyllt det krav som artikeln ställer.

Innan bestämmelserna om mutbrott i strafflagen reviderades reglerades mutbrott i näringsverksamhet i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978). Korruption kan fortsättningsvis anses vara i 1 § avsett otillbörligt förfarande som strider mot god affärssed.

Med stöd av 6 § lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet kan marknadsdomstolen förbjuda en näringsidkare att fortsätta otillbörligt förfarande som strider mot 1 §. Samtidigt kan den med stöd av 8 § ålägga näringsidkaren att vidta lämpliga rättelseåtgärder. Dessutom kan marknadsdomstolen bestämma att avgörandet skall offentliggöras på svarandens bekostnad i en eller flera tidningar eller tidskrifter.

Enligt 5 kap. 6 § skadeståndslagen skall skadeståndslagens bestämmelser om personskada tillämpas även i fråga om ersättning för lidande som förorsakats genom brott mot bl.a. ära eller genom annat dylikt brott. Med stöd av 27 kap. 7 § strafflagen kan dessutom den som döms till straff för ärekränkning, efter omständigheterna åläggas att ersätta målsäganden för kostnader för tryckning av domen i allmän tidning eller i ortens tidning.

De uppräknade bestämmelserna uppfyller de krav som uppställs för konventionsstaterna i artikel 3.

Enligt *artikel 4.1.* är en förutsättning för skadeståndsansvar att svaranden har gjort sig skyldig till korruption eller tillåtit korruption eller underlåtit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra korruption.

Enligt punkt 42 i den förklarande rapporten till konventionen är också de som inom sitt ansvarsområde försummat att vidta vederbörliga åtgärder mot korruption ansvariga för skada som uppkommit till följd av korruption. Sålunda ansvarar t.ex. en arbetsgivare för en arbetstagares delaktighet i korruption om arbetsgivaren inte har organiserat företaget på lämpligt sätt eller har försummat att övervaka arbetstagaren.

Enligt 3 kap. 1 § 1 mom. skadeståndslagen är en arbetsgivare, oberoende av vårdslöshet, skyldig att ersätta skada som arbetstagare förorsakar genom fel eller försummelse i arbetet. Enligt 2 mom. gäller detta även staten, kommunen och annat offentligt samfund när skada genom fel eller försummelse förorsakats av dess arbetstagare eller av personer i tjänste- eller därmed jämförligt anställningsförhållande i verksamhet som inte bör anses innefatta myndighetsutövning. Om skadan har förorsakats vid myndighetsutövning är enligt 3 kap. 2 § offentligt samfund och andra samfund som handhar offentliga uppgifter skyldiga att ersätta skada, om de krav blivit åsidosatta som skäligen kan ställas på fullgörandet av uppdraget eller uppgiften.

Även i de situationer som anges i punkt 42 i rapporten uppfyller bestämmelserna i 3 kap. skadeståndslagen de krav om skadeståndsansvar för arbetsgivare och offentliga samfund som konventionens artikel 4.1 uppställer för konventionsstaterna.

I artikel 4.1. förutsätts det också att käranden har lidit skada och att det finns ett orsakssamband mellan korruptionen och skadan. Dessa för den finska skadeståndsrätten viktiga principerna uttrycks inte direkt i vår lagstiftning. I bestämmelserna om skadestånd hänvisas det dock (t.ex. genom uttrycken "förorsakar", "bidragit" och "på grund av att") regelmässigt till att en gärning, en försummelse eller ett annat uppträdande utgör orsaken till att någon förorsakats skada.

I *artikel 4.2* ingår en bestämmelse som är förenlig med 6 kap. 2 § skadeståndslagen om solidariskt ansvar för flera skadevållare.

Enligt *artikel 5* skall den som lidit skada genom att en tjänsteman deltagit i korruption ha tillgång till lämpliga förfaranden för att erhålla ersättning av det offentliga samfund som tjänstemannen är anställd hos.

Bestämmelserna i 3 kap. skadeståndslagen om offentliga samfunds skadeståndsansvar uppfyller de krav som artikel 5 ställer på konventionsstaterna.

Artikel 6 i konventionen motsvarar till sitt innehåll 6 kap. 1 § skadeståndslagen om den skadelidandes medverkan till skadan.

Enligt *artikel 7.1* får preskriptionstiden för väckande av skadeståndstalan inte understiga tre år räknat från den dag då den skadelidande fått kännedom om eller borde ha vetat om skadan eller korruptionen och om den ansvariges identitet. Konventionsstaterna får dock föreskriva att en skadeståndstalan skall föråldras efter en tidsperiod på minst tio år räknat från korruptionen även om de nämnda kraven gällande den skadelidandes kännedom om fallet inte har blivit uppfyllda.

Enligt 7 kap. 2 § skadeståndslagen skall skadestånd sökas inom tio år från det att skadan inträffade. Om skadan har förorsakats genom brott och rätten att väcka åtal består längre, får skadestånd sökas inom samma tid.

I flera lagar ingår dessutom specialbestämmelser om preskriptionstider för skyldigheter som grundar sig på lagarna i fråga. Dessa specialbestämmelser kan knappast bli tillämpliga på skadeståndsyrkanden till följd av skador genom korruption.

Preskriptionstiden enligt skadeståndslagen börjar löpa då skadan inträffat. Den preskriptionstid på minst tio år som konventionen avser börjar löpa då korruptionen inträffat. Ef-

tersom skadan inte kan inträffa tidigare än den korruption som förorsakar den, uppfyller bestämmelsen också i fråga om detta de krav som artikel 7.1 ställer på konventionsstaterna.

Enligt *artikel 7.2* skall konventionsstaternas lagstiftningar tillämpas på avbrytande av preskriptionstider.

1.3. Ogiltighet av avtal

Enligt *artikel 8.1* skall parterna föreskriva att avtal eller avtalsklausuler som medger korruption ("providing for corruption") är ogiltiga. Denna bestämmelse skall uppenbarligen tolkas dels så att ett avtal om korruption är ogiltigt, dels så att punkten inte gäller avtal som åstadkommit med hjälp av korruption.

I finsk lagstiftning finns ingen allmän regel om ogiltighet av avtal som strider mot lag eller god sed. Generellt kan det dock anses att vår rättsordning varken godkänner eller stöder rättshandlingar som till sitt innehåll strider mot lag eller god sed. Ogiltigheten hos en sådan rättshandling beaktas å tjänstens vägnar.

Enligt *punkt 2* skall en sådan part i ett avtal vars samtycke påverkats av korruption ("whose consent has been undermined by an act of corruption") ha rätt att yrka att avtalet förklaras ogiltigt vid domstol. Parterna i avtalet skall ha denna rätt oberoende av om de har rätt att kräva skadestånd till följd av korruption eller inte.

Bestämmelsen gäller inte giltigheten av ett avtal som tillkommit till följd av korruption, utan endast frågan om vem som kan väcka talan för att få ett sådant avtal ogiltigförklarat. I punkt 64 i den förklarande rapporten till konventionen påpekas att parterna i ett avtal, oberoende av talan, kan fortsätta avtalsförhållandet om de så önskar och att det ankommer på domstolen att besluta om avtalets giltighet med hänsyn till samtliga omständigheter som inverkar på saken. Enligt den förklarande rapporten är konventionsstaterna inte heller skyldiga att ge utomstående rätt att kräva att avtalet skall förklaras ogiltigt.

I Finland kan ett avtal som tillkommit genom korruption förklaras ogiltigt med stöd av 33 § rättshandlingslagen. Även 36 § rätts-

handlingslagen kan bli tillämplig i vissa lägen.

Gällande bestämmelser i rättshandlingslagen kan anses vara tillräckliga för att uppfylla de skyldigheter som konventionsstaterna åläggs i artikel 8.

1.4. Skydd för arbetstagare

Artikel 9 i konventionen gäller situationer där en arbetstagare på goda grunder misstänkt korruption och i god tro informerat ansvarig person eller myndighet om saken. Enligt artikeln skall konventionsstaterna i sin lagstiftning föreskriva tillräckligt skydd för en arbetstagare mot otillbörliga påföljder i sådana situationer. I punkt 69 i den förklarande rapporten anges befrielse från arbetsuppgifter, överföring till enklare arbetsuppgifter eller andra åtgärder som försämrar karriärutvecklingen som exempel på sådana påföljder.

Enligt förbudet mot diskriminering i 17 § 3 mom. lagen om arbetsavtal (320/1970) skall arbetsgivaren bemöta sina arbetstagare opartiskt så att ingen utan fog ges en annan ställning än andra. Bestämmelsen kompletteras bl.a. av 37 § 2 mom. om skydd mot uppsägning. Enligt detta får arbetsgivaren inte säga upp ett avtal som är i kraft tills vidare av något skäl som beror av arbetstagaren, om inte skälet är synnerligen vägande.

Den nya arbetsavtalslagen (55/2001) träder i kraft den 1 juni 2001. Enligt 7 kap. 1 § om allmänna bestämmelser om uppsägningsgrunder får arbetsgivaren endast av vägande sakskäl säga upp ett arbetsavtal som gäller tills vidare. Enligt 2 § om uppsägningsgrunder som har samband med arbetstagarens person kan enligt 2 mom. 4 punkten som sådan sakliga och vägande grunder för uppsägning åtminstone inte anses t.ex. anlitan av rättsskyddsmedel som står till buds för arbetstagaren. I 2 kap. 2 § åläggs arbetsgivaren dessutom att bemöta arbetstagarna opartiskt så att ingen särbehandlas på grund av orsaker som räknas upp i paragrafen eller av någon annan därmed jämförbar omständighet.

Nuvarande bestämmelser som utvecklats för att skydda arbetstagarna uppfyller tillsammans med dagens effektiva rättsskydds-

medel de skyldigheter som konventionsstaterna åläggs i artikel 9.

1.5. Redovisning och revision

Enligt *artikel 10* i konventionen skall företagens årsredovisningar vara klara och tydliga och ge en sann bild av respektive företags ekonomiska situation. Revisorerna skall intyga att årsredovisningen ger en sann bild av företagets ekonomiska ställning. Enligt punkt 74 i den förklarande rapporten är avsikten med artikeln att säkerställa effektiva förfaranden utan att närmare definiera de krav som uppställs på lagstiftningen i konventionsstaterna.

Enligt 3 kap. 1 § 3 mom. bokföringslagen (1336/1997) skall bokslutshandlingarna vara överskådliga och bokslutet skall bilda en helhet. Enligt 3 kap. 2 § 1 mom. skall bokslutet ge en riktig och tillräcklig bild av resultatet av den bokföringsskyldiges verksamhet och dennes ekonomiska ställning.

Enligt 19 § 1 mom. revisionslagen (936/1994) skall en revisor avge en revisionsberättelse för varje räkenskapsperiod. Berättelsen skall innehålla ett utlåtande som bl.a. skall ange om bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av sammanslutningens eller stiftelsens verksamhet och dess ekonomiska ställning på det sätt som avses i bokföringslagen. Behörighetsvillkor och andra krav som gäller för revisorer har reglerats i revisionslagen i enlighet med EG-rådets direktiv nr 84/253/EEG om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper.

Bestämmelserna i bokföringslagen och revisionslagen uppfyller de krav som ställs på konventionsstaterna i artikel 10 i konventionen.

1.6. Inhämtande av bevis och interimistiska åtgärder

Enligt *artikel 11* i konventionen skall man i civilrättsliga rättegångar om korruption ha tillgång till effektiva medel för inhämtande av bevis. I punkt 78 i den förklarande rapporten till konventionen påpekas att en fördragslutande stat inte behöver föreskriva något särskilt förfarande för detta. Meningen med

artikeln är att uppmuntra sådana konventionsstater som inte har effektiva förfaranden, främst för inhämtande av skriftliga (t.ex. i artikel 10 nämnda) bevis, att utveckla sin lagstiftning om bevisningen.

Bestämmelserna om bevisning i 17 kap. rättegångsbalken uppfyller de krav som artikel 11 uppställer för konventionsstaterna.

Enligt *artikel 12* skall en domstol kunna utfärda interimistiska förordnanden för att trygga parternas rättigheter och intressen under rättegången.

Bestämmelserna om säkringsåtgärder i 7 kap. rättegångsbalken uppfyller de krav som artikel 12 uppställer för konventionsstaterna.

1.7. Internationellt samarbete och övervakning av verkställigheten

Enligt *artikel 13* i konventionen skall konventionsstaterna i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina internationella förpliktelser samarbeta effektivt i civilrättsliga mål om frågor som gäller korruption. I artikeln omnämns särskilt frågor som gäller delgivning av handlingar, upptagning av bevis i utlandet, behörighet, erkännande och verkställighet av utländska domar samt rättegångskostnader.

Finland är part i flera internationella konventioner om rättslig hjälp, vilka möjliggör effektiv samverkan också i korruptionsfrågor. Artikeln förutsätter inga lagstiftningsåtgärder.

Enligt *artikel 14* övervakas genomförandet av konventionen i konventionsstaterna av gruppen av stater mot korruption (Group of States against Corruption — GRECO).

Vid sitt 102:a möte den 5 maj 1998 gav Europarådets ministerkommitté sitt tillstånd för inrättandet av GRECO. Gruppen inledde sin verksamhet den 1 maj 1999 då Belgien, Bulgarien, Cypern, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Island, Litauen, Luxemburg, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Sverige och Tyskland hade meddelat att de deltar i gruppens arbete.

Enligt GRECO:s stadgar skall gruppen bl.a. övervaka hur internationella rättsliga instrument mot korruption verkställs i medlemsstaterna. Gruppen inbegär de rapporter som behövs av medlemsstaterna och sam-

manställer utifrån dessa en utvärderingsrapport som kan innehålla rekommendationer för medlemsstaterna. En GRECO-arbetsgrupp kan också besöka medlemsländerna för att skaffa ytterligare utredningar som den anser sig behöva.

Medlemsstaterna skall till GRECO rapportera åtgärder som de vidtagit till följd av rekommendationer som gällt dem. Om GRECO-kommittén ”Statutory Committee” anser att en medlemsstat varit passiv eller att den inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att efterkomma en rekommendation, kan kommittén yttra sig offentligt om medlemsstaten (”Public Statement”). Medlemmar i kommittén är bl.a. de GRECO-medlemmar som företräder medlemsstaterna i Europarådets ministerkommitté.

1.8. Slutbestämmelser

Artiklarna 15—23 i konventionen är huvudsakligen de sedvanliga bestämmelser som brukar ingå i ER-konventionerna.

Enligt *artikel 15.1* får konventionen undertecknas av medlemsstaterna, men dessutom också av Europeiska gemenskapen och sådana icke-medlemsstater som har deltagit i utarbetandet av konventionen. Dessa stater är Bosnien-Hercegovina, Förenta Staterna, Georgien, Japan, Kanada, Mexiko, Vitryssland och Vatikanen. Efter ikraftträdandet kan också andra stater ansluta sig till konventionen i enlighet med artikel 16.1

Enligt *artikel 15.2* skall konventionen ratificeras, godtas eller godkännas. Enligt *punkt 3* träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då 14 signatärer har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av den i enlighet med punkt 2. En signatär som vid ratificeringen, godtagandet eller godkännandet inte är medlem i GRECO blir automatiskt medlem i gruppen den dag då konventionen träder i kraft.

Finland undertecknade konventionen i London den 8 juni 2000, men den har inte ännu trätt i kraft internationellt.

Enligt *artikel 17* får inga förbehåll göras till någon bestämmelse i konventionen.

Enligt *artikel 21.1* skall ER:s kommitté för juridiskt samarbete (European Committee on

Legal Cooperation, CDCJ) hållas ajour om tolkningen och tillämpningen av konventionen. Enligt *punkt 2* skall konventionsparterna försöka lösa tvister om tolkningen eller tillämpningen genom fredliga medel enligt överenskommelse. Tvisterna kan hänskjutas till den nämnda kommittén för juridiskt samarbete, till skiljedom eller till Internationella domstolen.

2. Lagförslag

Lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europarådets civilrättsliga konvention om korruption

1 §. Konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Dessa har detaljkommenterats i avsnitt 1. Meningen är att bestämmelserna som hör till området för lagstiftningen skall sättas i kraft genom den föreslagna lagen.

2 §. I paragrafen föreslås rätt att utfärda förordning om närmare bestämmelser om ikraftträdandet av lagen.

3 §. Konventionen träder i kraft internationellt då 14 stater har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av den. Det är alltså inte möjligt att ange någon exakt tidpunkt för ikraftträdandet. Därför och på grund av att lagen avses träda i kraft samtidigt som konventionen föreslås inskrivning av ett bemyndigande i lagen, enligt vilket lagen om ikraftträdandet skall träda i kraft genom en förordning av republikens president.

3. Ikraftträdande

Konventionen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då 14 signatärer har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av den. Det är svårt att förutsäga dagen för ikraftträdandet eftersom konventionen i detta skede ännu kräver godkännande av flera av de stater som undertecknat den.

I enlighet med vad som anförts finns det inga hinder för Finland vare sig att godkänna konventionen eller att sätta i kraft den lagstiftning som behövs vid en tidpunkt som

ligger möjligast nära det internationella ikraftträdandet.

Det föreslås att lagen om ikraftträdande av konventionen skall träda i kraft vid samma tidpunkt som konventionen. Tidpunkten skall fastställas i en förordning av republikens president.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § grundlagen krävs riksdagens godkännande bl.a. för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt tolkningspraxis i riksdagens grundlagsutskott avser riksdagens godkännandebehörighet alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i ett fördrag skall anses höra till området för lagstiftningen om bestämmelsen gäller utövande eller inskränkning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är tryggad i grundlagen, om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, om det enligt grundlagen skall föreskrivas i lag om den fråga som bestämmelsen avser, om det finns gällande bestämmelser i lag om den fråga som bestämmelsen avser eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall föreskrivas om frågan i lag. Frågan påverkas inte av om den står i strid mot eller överensstämmer med en bestämmelse som utfärdats genom lag i Finland (se GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd och GrUU 45/2000 rd).

Konventionen innehåller huvudsakligen bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, vilket betyder att ett samtycke av riksdagen behövs för konventionen.

Rättsskyddsmedlen i artikel 1, definitionen av korruption i artikel 2 och bestämmelserna om skadestånd i artiklarna 3—7 hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna om avtals ogiltighet i artikel 8, om skydd för arbetstagare i artikel 9, om redovisning och revision i artikel 10 och om rättsliga förfaranden i artiklarna 11 och 12 hör likaså till området för lagstiftningen.

Artikel 19 om konventionens förhållande till andra instrument och överenskommelser hör också till området för lagstiftningen. I artikel 19 regleras konventionens förhållande till andra internationella överenskommelser på områden som hör till området för lagstiftningen.

Artikel 21 hör också till området för lagstiftning till den del tvisten kan hänskjutas till skiljedomstol, vars avgörande skall vara bindande för parterna.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner den inom ramen för Europarådet i Strasbourg den 4 november 1999 ingångna civilrättsliga konventionen om korruption.

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

*Lagförslagen***Lag****om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europarådets civilrättsliga konvention om korruption**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den inom ramen för Europarådet i Strasbourg den 4 november 1999 ingångna civilrättsliga konventionen om korruption gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 1 juni 2001

Republikens President**TARJA HALONEN**Tf. utrikesminister
Statsminister *Paavo Lipponen*

*Bilaga
Fördragstexter**(Översättning)***CIVILRÄTTSLIG KONVENTION OM
KORRUPTION****Inledning**

Europarådets medlemsstater, övriga stater och Europeiska gemenskapen vilka under-tecknat denna konvention,

som beaktar att Europarådets syfte är att uppnå större enhet bland sina medlemmar,

som är medvetna om vikten av att stärka det internationella samarbetet i kampen mot korruption,

som betonar att korruption utgör ett allvarligt hot mot legalitetsprincipen, demokratin och de mänskliga rättigheterna samt mot rättvisa och samhällelig jämlikhet och förhindrar ekonomisk utveckling och äventyrar riktigt och rimligt fungerande marknadsekonomier,

som är medvetna om korruptionens negativa ekonomiska följder för enskilda personer, företag och stater samt internationella institutioner,

som är övertygade om vikten av att med civilrättsliga medel bidra till kampen mot korruption, särskilt genom att göra det möjligt för dem som lidit skada att erhålla skälig gottgörelse,

som erinrar sig slutsatserna och resolutionerna från det 19:e (Malta 1994), det 21:a (Tjeckien 1997) och det 22:a (Moldova 1999) mötet med de europeiska justitieministrarna,

som beaktar det handlingsprogram mot korruption som ministerkommittén antog i november 1996,

som också beaktar den genomförbarhetsstudie som ministerkommittén antog i februari 1997 om upprättande av en konvention om civilrättsliga medel för sökande av ersättning för skada till följd av korruption,

**CONVENTION CIVILE
SUR LA CORRUPTION****Préambule**

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, les autres Etats et la Communauté européenne, signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres;

Conscients de l'importance de renforcer la coopération internationale dans la lutte contre la corruption;

Soulignant le fait que la corruption représente une grave menace pour la prééminence du droit, la démocratie et les droits de l'homme, l'équité et la justice sociale, empêche le développement économique et met en danger le fonctionnement correct et loyal des économies de marché;

Reconnaissant les conséquences négatives de la corruption sur les individus, les entreprises et les Etats, ainsi que sur les institutions internationales;

Convaincus de l'importance pour le droit civil de contribuer à la lutte contre la corruption, notamment en permettant aux personnes qui ont subi un dommage d'obtenir une réparation équitable;

Rappelant les conclusions et résolutions des 19e (Malte, 1994), 21e (République tchèque, 1997) et 22e (Moldova, 1999) Conférences des ministres européens de la Justice;

Tenant compte du Programme d'action contre la corruption adopté par le Comité des Ministres en novembre 1996;

Tenant également compte de l'étude relative à la possibilité d'élaborer une convention sur les actions civiles en indemnisation des dommages résultant de faits de corruption, approuvée par le Comité des Ministres en février 1997;

som beaktar resolution (97) 24 om 20 riktlinjer för korruptionsbekämpning, antagen av ministerkommittén i november 1997 vid dess 101:a möte, resolution (98) 7 som möjliggör ett partiellt och utvidgat avtal om upprättande av ”gruppen av stater mot korruption (GRECO)”, antagen av ministerkommittén i maj 1998 vid dess 102:a möte, och resolution (99) 5 som upprättar GRECO, antagen den 1 maj 1999,

som erinrar sig slutförklaringen och handlingsprogrammet som antogs av stats- och regeringscheferna i Europarådets medlemsstater vid deras andra toppmöte i Strasbourg i oktober 1997,

har kommit överens om följande:

Kapitel I

Nationella åtgärder

Artikel 1

Syfte

Varje part skall i sin nationella lagstiftning fastställa effektiva rättsliga åtgärder, inbegripet möjligheten att erhålla ersättning för skada, för dem som lidit skada till följd av korruption för att göra det möjligt för dem att försvara sina rättigheter och intressen.

Artikel 2

Définition av korruption

I denna konvention avses med ”korruption” begärande, erbjudande, lämnande eller godtagande, direkt eller indirekt, av muta eller annan otillbörlig förmån eller av utsikt om sådan förmån som innebär att den som tar emot mutan, den otillbörliga förmånen eller utsikten om sådan förmån hindras från att vederbörligen utföra en uppgift eller att utträda så som det förutsätts.

Eu égard à la Résolution (97) 24 portant sur les 20 principes directeurs pour la lutte contre la corruption, adoptée par le Comité des Ministres en novembre 1997, lors de sa 101e Session, à la Résolution (98) 7 portant autorisation de créer l’Accord partiel et élargi établissant le «Groupe d’Etats contre la Corruption — GRECO», adoptée par le Comité des Ministres en mai 1998, lors de sa 102e Session, et à la Résolution (99) 5 établissant le GRECO, adoptée le 1er mai 1999;

Rappelant la Déclaration finale et le Plan d’action adoptés par les chefs d’Etat et de gouvernement du Conseil de l’Europe lors de leur 2e Sommet à Strasbourg, en octobre 1997,

Sont convenus de ce qui suit :

Chapitre I

Mesures à prendre au niveau national

Article 1

Objet

Chaque Partie prévoit dans son droit interne des recours efficaces en faveur des personnes qui ont subi un dommage résultant d’un acte de corruption afin de leur permettre de défendre leurs droits et leurs intérêts, y compris la possibilité d’obtenir des dommages-intérêts.

Article 2

Définition de la corruption

Aux fins de la présente Convention, on entend par «corruption» le fait de solliciter, d’offrir, de donner ou d’accepter, directement ou indirectement, une commission illicite, ou un autre avantage indu ou la promesse d’un tel avantage indu qui affecte l’exercice normal d’une fonction ou le comportement requis du bénéficiaire de la commission illicite, ou de l’avantage indu ou de la promesse d’un tel avantage indu.

Artikel 3

Skadestånd

1. Varje part skall i sin nationella lagstiftning föreskriva att de som lidit skada till följd av korruption har rätt att inleda åtgärder för att erhålla full ersättning för sådan skada.

2. Skadeståndet kan gälla materiella skador, inkomstförluster och immateriella förluster.

Article 3

Indemnisation des dommages

1 Chaque Partie prévoit dans son droit interne que les personnes qui ont subi un dommage résultant d'un acte de corruption disposent d'une action en vue d'obtenir la réparation de l'intégralité de ce préjudice.

2 Cette réparation peut porter sur les dommages patrimoniaux déjà subis, le manque à gagner et les préjudices extrapatrimoniaux.

Artikel 4

Ansvar

1. Varje part skall i sin nationella lagstiftning tillse att följande villkor skall uppfyllas för att skador skall ersättas:

- i) svaranden har gjort sig skyldig till eller tillåtit korruption eller har underlåtit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra korruption,
- ii) käranden har lidit skada, och
- iii) det finns ett orsakssamband mellan korruptionen och skadan.

2. Varje part skall i sin nationella lagstiftning föreskriva att om flera svaranden är ansvariga för skada till följd av en och samma korruptionsåtgärd, skall de svara solidariskt.

Article 4

Responsabilité

1 Chaque Partie prévoit dans son droit interne que les conditions suivantes doivent être réunies pour que le préjudice puisse être indemnisé :

- i) le défendeur a commis ou autorisé l'acte de corruption, ou omis de prendre des mesures raisonnables pour prévenir l'acte de corruption;
- ii) le demandeur a subi un dommage;
- et
- iii) il existe un lien de causalité entre l'acte de corruption et le dommage.

2 Chaque Partie prévoit dans son droit interne que, si plusieurs défendeurs sont responsables de dommages résultant du même acte de corruption, ils en portent solidairement la responsabilité.

Artikel 5

Statens ansvar

Varje part skall i sin nationella lagstiftning fastställa lämpliga förfaranden som gör det möjligt att yrka ersättning av staten för dem som har lidit skada till följd av korruptionsåtgärder som den statens tjänstemän utfört vid utövandet av sina tjänsteåligganden eller, om det är fråga om en part som inte är en stat, från lämpliga myndigheter hos den parten.

Article 5

Responsabilité de l'Etat

Chaque Partie prévoit dans son droit interne des procédures appropriées permettant aux personnes qui ont subi un dommage résultant d'un acte de corruption commis par un de ses agents publics dans l'exercice de ses fonctions de demander à être indemnisées par l'Etat ou, dans le cas où la Partie n'est pas un Etat, par les autorités compétentes de cette Partie.

Artikel 6

Medverkan

Varje part skall i sin nationella lagstiftning föreskriva att ersättningen med hänsyn till samtliga omständigheter kan nedsättas eller förvägras, om käranden genom sitt eget handlande har medverkat till uppkomsten av skadan eller till att den förvärrats.

Article 6

Faute concurrente

Chaque Partie prévoit dans son droit interne que l'indemnisation du dommage peut être réduite ou supprimée en tenant compte des circonstances si le demandeur a, par sa faute, contribué à la survenance du dommage ou à son aggravation.

Artikel 7

Preskriptionstider

1. Varje part skall i sin nationella lagstiftning föreskriva att preskriptionstiden för en talan om ersättning för skada skall vara minst tre år räknat från den dag då den skadelidande fick kännedom om eller skäligen borde ha fått kännedom om skadan eller korruptionen och om den ansvariges identitet. Sådan talan får dock inte väckas efter utgången av en preskriptionstid om minst tio år räknat från dagen för korruptionen.

2. Parternas lagstiftning om uppskjutande eller avbrytande av preskriptionstider tillämpas, om det behövs, på preskriptionstiderna i punkt 1.

Article 7

Délais

1 Chaque Partie prévoit dans son droit interne que l'action en réparation du dommage se prescrit à l'expiration d'un délai d'au moins trois ans à compter du jour où la personne qui a subi un dommage a eu connaissance ou aurait dû raisonnablement avoir connaissance du dommage ou de l'acte de corruption, et de l'identité de la personne responsable. Néanmoins, cette action ne pourra plus être exercée après l'expiration d'un délai d'au moins dix ans à compter de la date à laquelle l'acte de corruption a été commis.

2 Le droit des Parties régissant la suspension ou l'interruption des délais s'applique, s'il y a lieu, aux délais prescrits dans le paragraphe 1.

Artikel 8

Giltighet av avtal

1. Varje part skall i sin nationella lag föreskriva att avtal eller avtalsklausuler som medger korruption är ogiltiga.

2. Varje part skall i sin nationella lag föreskriva att alla parter i ett avtal vilkas samtycke påverkats av korruption skall ha möjlighet att, utan hinder av deras rätt att yrka skadestånd, föra ärendet till domstol för ogiltigförklarande av avtalet.

Article 8

Validité des contrats

1 Chaque Partie prévoit dans son droit interne que tout contrat ou toute clause d'un contrat dont l'objet est un acte de corruption sont entachés de nullité.

2 Chaque Partie prévoit dans son droit interne que tout contractant dont le consentement a été vicié par un acte de corruption peut demander au tribunal l'annulation de ce contrat, sans préjudice de son droit de demander des dommages-intérêts.

Artikel 9

Skydd för arbetstagare

Varje part skall i sin nationella lag föreskriva lämpligt skydd mot varje ogrundad påföljd för arbetstagare som har rimlig anledning att misstänka korruption och som i god tro anmäler sina misstankar till ansvariga personer eller myndigheter.

Article 9

Protection des employés

Chaque Partie prévoit dans son droit interne une protection adéquate contre toute sanction injustifiée à l'égard des employés qui, de bonne foi et sur la base de soupçons raisonnables, dénoncent des faits de corruption aux personnes ou autorités responsables.

Artikel 10

Redovisning och revision

1. Varje part skall i sin nationella lagstiftningen vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att företagen gör upp tydliga årsredovisningar som ger en sann och rättvis bild av företagets ekonomiska ställning.

2. I syfte att förhindra korruption skall varje part i sin nationella lagstiftning föreskriva om revisorer som skall styrka att årsredovisningarna ger en sann och rättvis bild av företagets ekonomiska ställning.

Article 10

Etablissement du bilan et vérification des comptes

1 Chaque Partie prend les mesures nécessaires en droit interne pour que les comptes annuels des sociétés soient établis avec clarté et qu'ils donnent une image fidèle de la situation financière de la société.

2 Afin de prévenir la commission d'actes de corruption, chaque Partie prévoit dans son droit interne que les personnes chargées du contrôle des comptes s'assurent que les comptes annuels présentent une image fidèle de la situation financière de la société.

Artikel 11

Inhämtande av bevis

Varje part skall i sin nationella lagstiftning föreskriva effektiva förfaranden för inhämtande av bevis i civilrättsliga förfaranden som uppkommer till följd av korruption.

Article 11

Obtention des preuves

Chaque Partie prévoit dans son droit interne des procédures efficaces pour le recueil des preuves dans le cadre d'une procédure civile consécutive à un acte de corruption.

Artikel 12

Interimistiska åtgärder

Varje part skall i sin nationella lagstiftning fastställa sådana domstolsförordnanden som behövs för att tillvarata parternas rättigheter och intressen under civilrättsliga förfaranden som uppkommer till följd av korruption.

Article 12

Mesures conservatoires

Chaque Partie prévoit dans son droit interne des mesures conservatoires judiciaires afin de préserver les droits et intérêts des parties pendant les procédures civiles consécutives à un acte de corruption.

Kapitel II

**Internationellt samarbete och övervakning
av verkställigheten**

Artikel 13

Internationellt samarbete

Parterna skall samarbeta effektivt i frågor som gäller civilrättsliga förfaranden i korruptionsfall, särskilt i fråga om delgivning avhandlingar, upptagning av bevis i utlandet, behörighet, erkännande och verkställighet av utländska domar och rättegångskostnader, i enlighet med bestämmelserna i tillämpliga internationella instrument om internationellt samarbete i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur som de är parter i och i enlighet med deras nationella lagstiftning.

Artikel 14

Övervakning

Gruppen av stater mot korruption (GRECO) övervakar hur parterna verkställer konventionen.

Kapitel III

Slutbestämmelser

Artikel 15

Undertecknande och ikraftträdande

1. Denna konvention är öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater, för icke-medlemsstater som har deltagit i utarbetandet av den och för Europeiska gemenskapen.

2. Denna konvention skall bli föremål för ratifikation, godtagande eller godkännande. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

3. Denna konvention träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter

Chapitre II

**Coopération internationale et suivi de la
mise en œuvre**

Article 13

Coopération internationale

Les Parties coopèrent efficacement pour les questions relatives aux procédures civiles dans des affaires de corruption, notamment en ce qui concerne la notification des actes, l'obtention des preuves à l'étranger, la compétence, la reconnaissance et l'exécution des jugements étrangers et les dépens, conformément aux dispositions des instruments internationaux pertinents relatifs à la coopération internationale en matière civile et commerciale auxquels elles sont Parties, ainsi qu'à celles de leur droit interne.

Article 14

Suivi

Le Groupe d'Etats contre la corruption (GRECO) assure le suivi de la mise en œuvre de la présente Convention par les Parties.

Chapitre III

Clauses finales

Article 15

Signature et entrée en vigueur

1 La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe, des Etats non membres qui ont participé à son élaboration, ainsi que de la Communauté européenne.

2 La présente Convention sera soumise à ratification, acceptation ou approbation. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

3 La présente Convention prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration

utgången av en period om tre månader efter den dag då 14 signatärer har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av konventionen i enlighet med punkt 2. En signatär som vid ratificeringen, godtagandet eller godkännandet inte är medlem i gruppen av stater mot korruption (GRECO) blir automatiskt medlem i gruppen den dag konventionen träder i kraft.

4. I förhållande till varje signatär som därefter uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av konventionen träder denna i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter dagen för dess samtycke att vara bunden av konventionen i enlighet med punkt 2. En signatär som vid ratificeringen, godtagandet eller godkännandet inte är medlem i gruppen av stater mot korruption (GRECO) blir automatiskt medlem i gruppen den dag då konventionen för dess del träder i kraft.

5. Särskilda förfaranden för Europeiska gemenskapens deltagande i gruppen av stater mot korruption (GRECO) skall om det behövs fastställas genom gemensam överenskommelse med Europeiska gemenskapen.

Artikel 16

Anslutning till konventionen

1. Efter denna konventions ikraftträdande kan Europarådets ministerkommitté efter samråd med parterna i konventionen inbjuda varje stat som inte är medlem av Europarådet och som inte har deltagit i utarbetandet av konventionen, att ansluta sig till denna konvention genom ett beslut som fattas med den majoritet som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga och genom enhälligt beslut av företrädarna för de parter som är berättigade att vara företrädare i ministerkommittén.

2. I förhållande till de stater som ansluter sig till konventionen, träder denna i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då anslutningsinstrumentet de-

d'une période de trois mois après la date à laquelle quatorze signataires auront exprimé leur consentement à être liés par la Convention, conformément aux dispositions du paragraphe 2. Un tel signataire non membre du Groupe d'Etats contre la corruption (GRECO) au moment de la ratification, acceptation ou approbation le deviendra automatiquement le jour de l'entrée en vigueur de la présente Convention.

4. Pour tout signataire qui exprimera ultérieurement son consentement à être lié par la Convention, celle-ci entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de l'expression de son consentement à être lié par la Convention conformément aux dispositions du paragraphe 2. Tout signataire non membre du Groupe d'Etats contre la corruption (GRECO) au moment de la ratification, acceptation ou approbation le deviendra automatiquement le jour de l'entrée en vigueur de la présente Convention à son égard.

5. Des modalités particulières de participation de la Communauté européenne au Groupe d'Etats contre la Corruption (GRECO) seront déterminées en tant que de besoin d'un commun accord avec la Communauté européenne.

Article 16

Adhésion à la Convention

1. Après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe pourra, après avoir consulté les Parties à la Convention, inviter tout Etat non membre du Conseil n'ayant pas participé à son élaboration, à adhérer à la présente Convention par une décision prise à la majorité prévue à l'article 20.d du Statut du Conseil de l'Europe et à l'unanimité des représentants des Parties ayant le droit de siéger au Comité.

2. Pour tout Etat adhérent, la Convention entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de dépôt de l'instrument d'adhésion près le Secrétaire Général du

ponerades hos Europarådets generalsekreterare. Varje stat som ansluter sig till konventionen blir automatiskt medlem i GRECO den dag då konventionen träder i kraft för den statens del, om den inte redan är medlem i gruppen vid anslutningen.

Artikel 17

Förbehåll

Inga förbehåll får göras till någon bestämmelse i denna konvention.

Artikel 18

Territoriell tillämpning

1. En stat eller Europeiska gemenskapen kan när den undertecknar denna konvention eller när den deponerar sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange för vilket territorium eller vilka territorier konventionen skall gälla.

2. En stat kan vid en senare tidpunkt, genom en förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare, utsträcka tillämpningen av denna konvention till varje annat territorium som anges i förklaringen. I förhållande till ett sådant territorium träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog förklaringen.

3. En förklaring som avgetts i enlighet med de båda föregående punkterna kan i förhållande till ett territorium som angetts i förklaringen återtas genom en underrättelse ställd till generalsekreteraren. Återtagandet träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog underrättelsen.

Artikel 19

Förhållande till andra instrument och överenskommelser

1. Denna konvention inverkar inte på rät-

Conseil de l'Europe. Tout Etat adhérent deviendra automatiquement membre du GRECO, s'il ne l'est pas déjà au moment de l'adhésion, le jour de l'entrée en vigueur de la présente Convention à son égard.

Article 17

Réserves

Aucune réserve n'est admise aux dispositions de cette Convention.

Article 18

Application territoriale

1 Tout Etat ou la Communauté européenne pourra, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.

2 Toute Partie pourra, à tout autre moment par la suite, par une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, étendre l'application de la présente Convention à tout autre territoire désigné dans la déclaration. La Convention entrera en vigueur à l'égard de ce territoire le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de ladite déclaration par le Secrétaire Général.

3 Toute déclaration faite en vertu des deux paragraphes précédents pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, par notification adressée au Secrétaire Général. Le retrait prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de ladite notification par le Secrétaire Général.

Article 19

Relations avec d'autres instruments et accords

1 La présente Convention ne porte pas

tigheter och åtaganden som följer av internationella multilaterala instrument om särskilda frågor.

2. Konventionens parter kan ingå bilaterala och multilaterala överenskommelser med varandra i frågor som behandlas i denna konvention i syfte att göra tillägg till eller stärka dess bestämmelser eller att underlätta tillämpningen av dess principer eller, utan hinder för denna konventions syften och principer, understå sig de regler om saken som inom ett särskilt system är bindande vid den tidpunkt då denna konvention öppnas för undertecknande.

3. Om två eller flera parter redan har ingått en överenskommelse eller ett avtal beträffande en fråga som behandlas i denna konvention eller på annat sätt har fastlagt sina inbördes förhållanden beträffande denna fråga, har de rätt att tillämpa överenskommelsen eller avtalet eller att reglera sina förhållanden i enlighet därmed i stället för att tillämpa denna konvention.

Artikel 20

Ändringar

1. Ändringar i denna konvention kan föreslås av varje part och skall översändas av Europarådets generalsekreterare till Europarådets medlemsstater, till varje icke-medlemsstat som har deltagit i utarbetandet av denna konvention, till Europeiska gemenskapen och till varje stat som har anslutit sig eller inbjudits att ansluta sig till denna konvention i enlighet med artikel 16.

2. Varje ändring som föreslås av en part skall översändas till Europarådets kommitté för juridiskt samarbete (CDCJ) som till ministerkommittén skall lämna sitt yttrande över den föreslagna ändringen.

3. Ministerkommittén skall överväga den föreslagna ändringen och det yttrande som avgivits av Europarådets kommitté för juridiskt samarbete (CDCJ) och kan anta ändringen efter förhandlingar med de stater

atteinte aux droits et obligations découlant d'instruments internationaux multilatéraux concernant des questions particulières.

2 Les Parties à la Convention pourront conclure entre elles des accords bilatéraux ou multilatéraux relatifs aux questions réglées par la présente Convention, aux fins de compléter ou de renforcer les dispositions de celle-ci ou pour faciliter l'application des principes qu'elle consacre ou, sans préjudice des objectifs et des principes de la présente Convention, se soumettre à des règles en la matière dans le cadre d'un système spécial qui est contraignant au moment de l'ouverture à la signature de la présente Convention.

3 Lorsque deux ou plus de deux Parties ont déjà conclu un accord ou un traité sur un sujet couvert par la présente Convention, ou lorsqu'elles ont établi d'une autre manière leurs relations quant à ce sujet, elles auront la faculté d'appliquer ledit accord, traité ou arrangement au lieu de la présente Convention.

Article 20

Amendements

1 Des amendements à la présente Convention peuvent être proposés par chaque Partie et toute proposition sera communiquée par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe aux Etats membres du Conseil de l'Europe, aux Etats non membres qui ont participé à l'élaboration de cette Convention, à la Communauté européenne, ainsi qu'à tout Etat qui a adhéré ou qui a été invité à adhérer à la présente Convention, conformément aux dispositions de l'article 16.

2 Tout amendement proposé par une Partie est communiqué au Comité européen de coopération juridique (CDCJ) qui soumet au Comité des Ministres son avis sur l'amendement proposé.

3 Le Comité des Ministres examine l'amendement proposé et l'avis soumis par le Comité européen de coopération juridique (CDCJ) et, après consultation des Parties à cette Convention qui ne sont pas membres

som är parter i konventionen men inte medlemmar i Europarådet.

4. Texten till varje ändring som antas av ministerkommittén i enlighet med punkt 3 skall översändas till parterna för godtagande.

5. Varje ändring som antas i enlighet med punkt 3 träder i kraft den trettionde dagen efter det att samtliga parter har underrättat generalsekreteraren om sitt godtagande av ändringen.

Artikel 21

Lösning av tvister

1. Europarådets kommitté för juridiskt samarbete (CDCJ) skall hållas underrättad om tolkningen och tillämpningen av denna konvention.

2. Vid tvist mellan parter om tolkningen eller tillämpningen av denna konvention skall de söka uppnå en lösning genom förhandling eller med andra fredliga medel efter deras eget val, inbegripet hänskjutande av tvisten till Europarådets kommitté för juridiskt samarbete (CDCJ), till skiljedomstol, vars avgörande skall vara bindande för parterna, eller till Internationella domstolen, enligt vad som överenskommits mellan de berörda parterna.

Artikel 22

Uppsägning

1. En part kan när som helst säga upp denna konvention genom en underrättelse ställd till Europarådets generalsekreterare.

2. Uppsägningen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog underrättelsen.

Artikel 23

Underrättelse

1. Europarådets generalsekreterare skall

du Conseil de l'Europe, peut adopter l'amendement.

4 Le texte de tout amendement adopté par le Comité des Ministres conformément au paragraphe 3 du présent article est transmis aux Parties pour acceptation.

5 Tout amendement adopté conformément au paragraphe 3 du présent article entrera en vigueur le trentième jour après que toutes les Parties auront informé le Secrétaire Général qu'elles l'ont accepté.

Article 21

Règlement des différends

1 Le Comité européen de coopération juridique (CDCJ) du Conseil de l'Europe sera tenu informé de l'interprétation et de l'application de la présente Convention.

2 En cas de différend entre les Parties sur l'interprétation ou l'application de la présente Convention, elles s'efforceront de parvenir à un règlement du différend par la négociation ou tout autre moyen pacifique de leur choix, y compris la soumission du différend au Comité européen de coopération juridique (CDCJ), à un tribunal arbitral qui prendra des décisions qui lieront les Parties au différend ou à la Cour internationale de justice, selon un accord commun entre les Parties concernées.

Article 22

Dénonciation

1 Chaque Partie peut, à tout moment, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2 La dénonciation prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 23

Notifications

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Eu-

underrätta Europarådets medlemsstater och varje annan signatär och part till denna konvention om

- a) varje undertecknande,
- b) varje deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument,
- c) dagen för konventionens ikraftträdande enligt artiklarna 15 och 16,

d) alla andra åtgärder, underrättelser eller meddelanden som rör denna konvention.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Upprättad i Strasbourg den 4 november 1999 på engelska och franska, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar, som skall deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall överlämna en bestyrkt kopia till varje medlemsstat i Europarådet, till de icke-medlemsstater som har deltagit i utarbetandet av konventionen, till Europeiska gemenskapen och till de stater som har inbjudits att ansluta sig till den.

rope notifiera aux Etats membres du Conseil et à tous les autres signataires et Parties à la présente Convention :

- a toute signature;
- b le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;
- c toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément à ses articles 15 et 16;

d tout autre acte, notification ou communication ayant trait à la présente Convention.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Strasbourg, le 4 novembre 1999, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe, aux Etats non membres qui ont participé à l'élaboration de la Convention, à la Communauté européenne, ainsi qu'à tout Etat invité à y adhérer.